

มองโลก แข่งขัน

COMPETITION FOCUS
สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

นโยบายการแข่งขัน

และกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

TCCT เสรีและเป็นธรรม

นโยบายการแข่งขันและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเป็นเครื่องมือหลัก
ที่ใช้กำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าให้เป็นไปอย่างเสรีและมีความเป็นธรรม

Vol. 76

December 2022

การจัดพิธีทำบุญเพื่อถวายพระพรชัยมงคลแด่

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา

เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2565

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ได้จัดพิธีเจริญพระพุทธรูปเพื่อถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา พร้อมทำบุญ สำนักงานฯ เนื่องในโอกาสส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ 2566 และสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาลองค์ท้าวมหาพรหม ภายใน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี โดยมีคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า รองเลขาธิการ คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า คณะผู้บริหาร พนักงาน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ เข้าร่วมพิธีโดยพร้อมเพรียงกัน

การจัดสัมมนาสร้างความตระหนักรู้

กฎหมายการแข่งขันทางการค้า และระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2565

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (กทค.) โดยนายสันติชัย สารดวลย์แพศย์ นายรัชกษเกชา แฉ่วฉาย และนายสมศักดิ์ เกียรติชัยลักษณ์ ร่วมกับสำนักงาน คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า จัดสัมมนา สร้างความตระหนักรู้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า และระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) ในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่าง ณ โรงแรมวังจันทน์ ริเวอร์วิว จ.พิษณุโลก โดยเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย การแข่งขันทางการค้า และรับฟังปัญหาการค้าดำเนินธุรกิจ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จ.พิษณุโลก จ.เพชรบูรณ์ จ.กำแพงเพชร จ.อุตรดิตถ์ จ.สุโขทัย จ.พิจิตร และ จ.นครสวรรค์ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนามากกว่า 120 คน ทั้งนี้ ภายในงานมีการอภิปราย 2 ช่วง ในช่วงแรกเรื่อง “การแข่งขันทางการค้ากับปัญหาการค้าดำเนินธุรกิจในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่าง” โดยมีนายสันติชัย สารดวลย์แพศย์ กรรมการการการแข่งขันทางการค้า ได้อภิปรายร่วมกับ นางอุบลรัตน์ ศิลตระกูล พาณิชยจังหวัดพิษณุโลก นางสาวพญา ธารารุส ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดพิษณุโลก และว่าที่ร้อยเอกณัฐพล พิ้วประเสริฐ ผู้อำนวยการฝ่ายเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และในช่วงที่ 2 เรื่อง “การสร้างความเป็นธรรมด้านสินเชื่อการค้า (Credit Term) ให้กับธุรกิจ SMEs” โดยนายสมศักดิ์ เกียรติชัยลักษณ์ กรรมการการการแข่งขันทางการค้า อภิปรายร่วมกับ นายปกรณ ด่านศรีทอง ประธานหอการค้า จังหวัดพิษณุโลก นายเมธี สุธงษ์นา ผู้จัดการศูนย์กลุ่มจังหวัดให้บริการ SME ครบวงจร ภาคเหนือตอนล่าง 1 จังหวัด พิษณุโลก และนางสาวปิยาพัชร ทับอินทร์ หัวหน้ากลุ่มแสวงหาข้อเท็จจริง 2 เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

นโยบายการแข่งขัน

และกฎหมายการแข่งขันทางการค้า

การแข่งขันกันทางการค้า เป็นเรื่องปกติทั่วไปที่ผู้ประกอบการธุรกิจต้องการให้ธุรกิจของตนเป็นผู้ชนะและได้กำไรจากการแข่งขัน โดย “การแข่งขันทางการค้า” เป็นการที่ผู้ประกอบการหลายรายในตลาดแข่งขันจำหน่ายสินค้าและบริการประเภทเดียวกัน ในราคาและคุณภาพที่แตกต่างกันได้ตามกลไกตลาด ซึ่งถือว่าเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริโภคจะสามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีคุณภาพในราคาที่ถูกลง ซึ่งเป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์ที่ว่า **“เมื่อมีการแข่งขันในตลาดย่อมนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด”** เนื่องจากผู้ผลิตที่สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดจะมีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด ทำให้ได้เปรียบในการแข่งขัน ในทางกลับกันหากตลาดมีการกระจุกตัวมาก มีผู้ประกอบการจำนวนน้อยรายจะนำไปสู่การผูกขาดได้ หรือมีการตกลงร่วมกันเพื่อจำกัดทางเลือกสินค้าและบริการในตลาด ผู้ประกอบการในตลาดไม่ต้องดิ้นรนแข่งขันกันด้วยคุณภาพและราคาสินค้าและบริการที่เหมาะสม การใช้ทรัพยากรไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ เพราะสุดท้ายผู้ประกอบการจะผลักดันต้นทุนที่สูงขึ้นไปยังผู้บริโภคซึ่งไม่มีทางเลือกหรือมีทางเลือกที่จำกัด นโยบายการแข่งขันและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าของธุรกิจ ซึ่งทั้งสองส่วนมีความเชื่อมโยงกัน

1

นโยบายการแข่งขัน (Competition Policy)

การทำให้ตลาดมีการแข่งขัน เป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมทั้งในด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ช่วยลดต้นทุนที่ส่งผลต่อระดับราคาของสินค้า และช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้ดีขึ้นตามไปด้วย ซึ่งวิธีที่ภาครัฐตอบสนองต่อสวัสดิการของผู้บริโภคในการดูแลกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพยายามส่งเสริมตลาดให้มีการแข่งขัน เรียกว่า **“นโยบายการแข่งขัน”** ซึ่งก็คือ **นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ ที่ต้องการส่งเสริมให้มีการแข่งขันในตลาด เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม** ซึ่งในส่วนของประเทศไทยได้วางหลักการเรื่องนี้ไว้ตามที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 75 ที่บัญญัติไว้ว่า

“

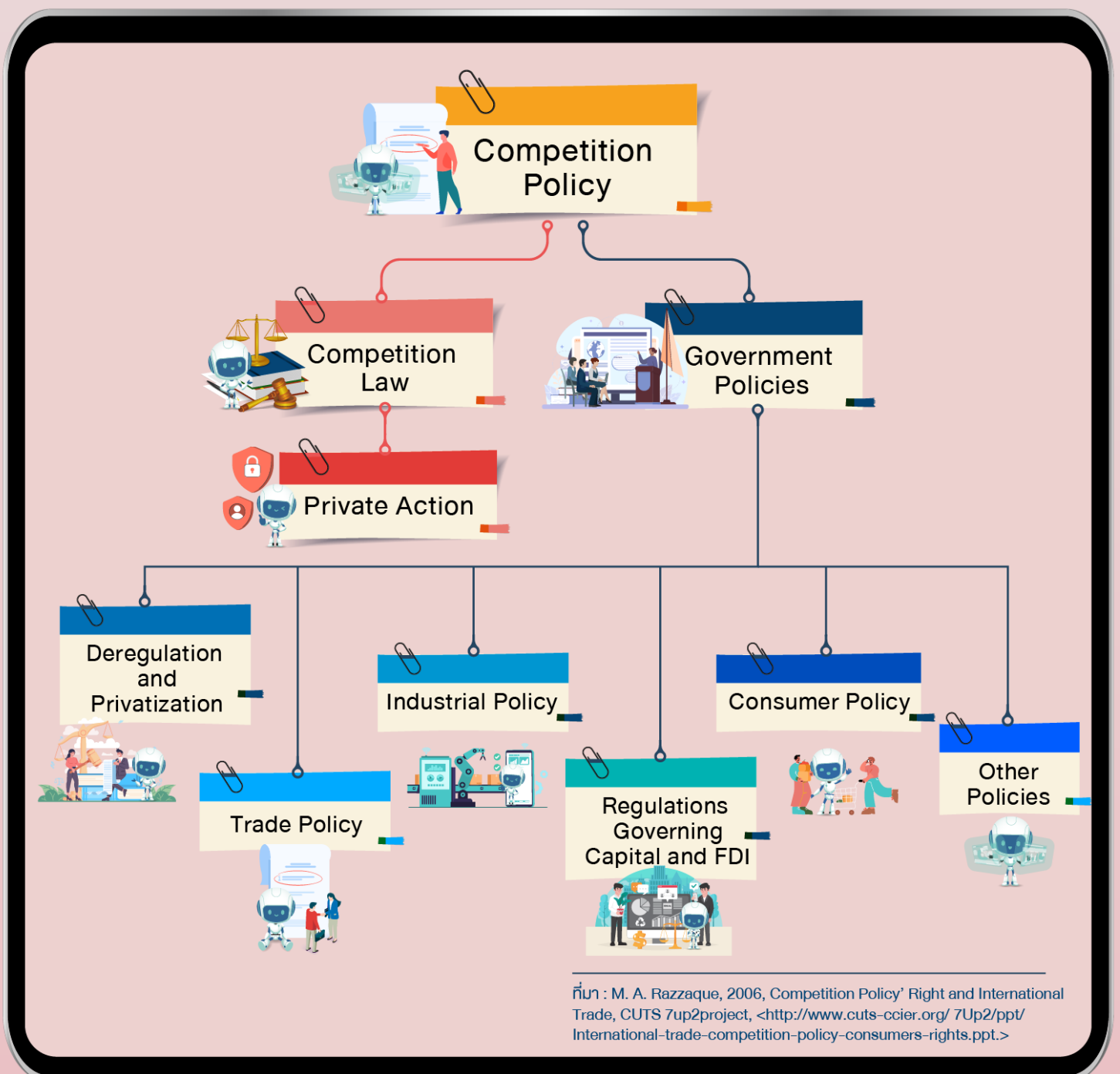
รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ..

”

ทั้งนี้ “นโยบายการแข่งขัน (Competition Policy)” ประกอบไปด้วยนโยบายทางเศรษฐกิจ อาทิ นโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศ ด้านการลงทุน ด้านแรงงาน ด้านทรัพย์สินทางปัญญา ด้านการออกข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ รวมถึงกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ซึ่งเป็นหนึ่งในข้อกำหนดทางกฎหมายที่มุ่งเน้นคุ้มครองกระบวนการแข่งขันทางการค้าให้มีความเสรีและเป็นธรรม และลงโทษผู้กระทำความผิดที่ดำเนินการต่าง ๆ อันนำไปสู่การแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในตลาด และเข้าข่ายฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นกลไกหนึ่งของนโยบายการแข่งขันที่ส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจสามารถขับเคลื่อนไปได้ โดยสามารถอธิบายความเชื่อมโยงและความแตกต่างระหว่างนโยบายแข่งขันและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ได้ดังนี้

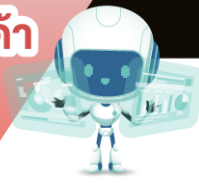
ส่วนประกอบของนโยบายการแข่งขัน

นโยบายการแข่งขันและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการสร้างสภาพการแข่งขันให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างคู่แข่งในตลาดทั้งหมด ทำให้การแข่งขันมีความเสรีและเป็นธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้บริโภค นอกจากนี้ ยังรวมถึงการกำหนดกฎกติกาต่าง ๆ ที่เป็นการจำกัดหรือกีดกันการแข่งขันในตลาด เนื่องจากในหลักการแล้วรัฐมีภารกิจในการดำเนินนโยบายเพื่อผลประโยชน์ต่อสาธารณะมิใช่เพื่อผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ดังนั้น พฤติกรรมของภาครัฐซึ่งอยู่ในรูปแบบของนโยบายและมาตรการที่หลากหลาย จึงมิใช่การผูกขาดเพื่อแสวงหากำไร และถึงแม้การผูกขาดของภาครัฐจะดำเนินการไปเพื่อทำไร้อื่น ๆ เช่น ในกรณีการผูกขาดของธุรกิจสลากกินแบ่งของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล การผูกขาดธุรกิจการผลิตบุหรี่ของโรงงานยาสูบ หรือการผูกขาดการผลิตและการนำเข้าไฟฟ้าของโรงงานไฟฟ้ อย่างไรก็ตาม ทำไร้อื่นจากธุรกิจดังกล่าวเหล่านั้นก็ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป

2

กฎหมายการแข่งขันทางการค้า (Competition Law)

กฎหมายการแข่งขันทางการค้า มีที่มาจากประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบอาศัยกลไกตลาด โดยประเทศแรกที่มีกฎหมายฉบับนี้คือ แคนาดา ซึ่งมีกฎหมายฉบับนี้มาประมาณ 140 ปีที่แล้ว รองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา แต่การบังคับใช้มีประสิทธิภาพมากกว่าแคนาดา เนื่องจากในสหรัฐอเมริกามีการผูกขาดในธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจยาสูบ ธุรกิจเหล็ก ธุรกิจอะลูมิเนียม ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาที่แพงขึ้น ซึ่งกฎหมายการแข่งขันทางการค้า เปรียบเสมือนเป็น **“ธรรมบัญญัติทางการค้า”** ซึ่งถือเป็นหลักในการควบคุมกลไกตลาดให้มีความสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องการแข่งขันของตลาด และจัดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยนโยบายแข่งขันเป็นองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ ที่มีกฎระเบียบทางเศรษฐกิจหลาย ๆ ส่วน โดยมีกฎหมายการแข่งขันทางการค้า **เป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบทางเศรษฐกิจของนโยบายการแข่งขันด้วย**

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายหลักในการควบคุมการแข่งขันทางการค้า โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายฉบับที่ได้แก้ไขปรับปรุงจากพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 โดยมีคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (กทค.) และสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (สำนักงาน กทค.) เป็นผู้กำกับดูแลและดำเนินการภายใต้กฎหมายฉบับนี้

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม และสร้างบรรยากาศทางการค้าและการลงทุนอย่างเสรี และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของผู้ประกอบการธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ในระดับประเทศ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองกระบวนการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม และป้องกันการผูกขาดและจำกัดการแข่งขันในตลาด โดยหลักการที่สำคัญของกฎหมายนั้นมาจากการนำสาระสำคัญของนโยบายแข่งขันมาแปลงให้เป็นบทบัญญัติทางกฎหมาย ที่ได้กำหนดลักษณะการควบคุมทั้งทางด้านพฤติกรรม (Conduct Control) และด้านโครงสร้าง (Structural Control) ไว้ สรุปดังนี้

ด้านพฤติกรรม (Conduct Control)

1

การใช้อำนาจเหนือตลาดอย่างไม่เป็นธรรม (Abuse of Dominant)

มุ่งเน้นการกำกับดูแลพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าข่ายเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดตามหลักเกณฑ์ที่ กพค. กำหนด

โดยผู้ฝ่าฝืนจะต้อง**รับโทษอาญา**
จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ**ไม่เกินร้อยละ 10**
ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ

2

การตกลงร่วมกัน (Restrictive Agreements or Arrangements)

มุ่งเน้นการกำกับดูแลพฤติกรรมทางการตกลงร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ โดยได้มีการจำแนกพฤติกรรมทางการตกลงร่วมกันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การตกลงร่วมกันที่ส่งผลกระทบร้ายแรง (Hardcore Cartels) คือ การตกลงร่วมกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นคู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน ซึ่งทำการตกลงร่วมกันกำหนดราคา ปริมาณ แบ่งท้องที่ขาย หรือสมคบกันอื้อประมุข

กฎหมายกำหนดให้ต้อง**รับโทษอาญา**
จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ**ไม่เกินร้อยละ 10**
ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) การตกลงร่วมกันที่ไม่ส่งผลกระทบร้ายแรง (Non - Hardcore Cartels) คือ การตกลงร่วมกันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่คู่แข่งกันในตลาดเดียวกัน โดยการตกลงเหล่านั้นไม่ส่งผลกระทบร้ายแรง

กฎหมายกำหนดให้ต้อง**รับโทษปกครอง**
ปรับ**ไม่เกินร้อยละ 10**
ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด

ซึ่งมีการกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการตกลงร่วมกันที่ไม่ส่งผลร้ายแรง อาทิ ธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ทางนโยบาย การตกลงร่วมกันเพื่อวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

3

พฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมทางการค้า

ดูแลการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจทั่วไปที่กระทำต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น โดยกำหนดพฤติกรรมต้องห้าม ได้แก่ 1) การกีดกันการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม 2) การใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม 3) การกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม และ 4) การกระทำในลักษณะอื่นตามที่ กทค. ประกาศกำหนด

หากมีพฤติกรรมฝ่าฝืนจะต้อง**รับโทษปกครอง**
ปรับไม่เกินร้อยละ 10
ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด

4

พฤติกรรมทางการตกลงร่วมกันกับบริษัทในต่างประเทศที่ไม่มีเหตุผลอันสมควรและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและประโยชน์ของผู้บริโภค

พฤติกรรมนี้บัญญัติขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจในประเทศที่จะทำการตกลงทางการค้าใด ๆ กับผู้ประกอบธุรกิจในประเทศต้องคำนึงถึงประโยชน์ของชาติและประชาชนของประเทศด้วย

หากมีพฤติกรรมฝ่าฝืนจะต้อง**รับโทษปกครอง**
ปรับไม่เกินร้อยละ 10
ของรายได้ในปีที่กระทำความผิด

ด้านโครงสร้าง (Structural Control)

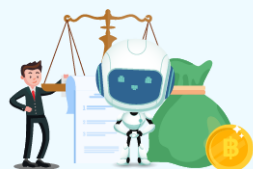

การกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าเชิงโครงสร้างเป็นภารกิจหลักของสำนักงาน กทค. ที่มุ่งเน้นติดตามการรวมธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการดูแลโครงสร้างตลาดให้มีความสมดุลและเหมาะสมในแต่ละธุรกิจ โดยการรวมธุรกิจนั้นแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ 1) การรวมธุรกิจที่อาจลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ ให้แจ้งผลการรวมธุรกิจภายใน 7 วัน นับแต่วันที่รวมธุรกิจ เพื่อเป็นการติดตามพฤติกรรมในการประกอบธุรกิจ

หากไม่แจ้งการรวมธุรกิจตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ต้อง**รับโทษปกครอง**
ปรับไม่เกิน 200,000 บาท
และ**ปรับอีกไม่เกิน 10,000 บาทต่อวัน**ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

2) การรวมธุรกิจที่อาจส่งผลให้เกิดการผูกขาดหรือเข้าข่ายการเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด จะต้องขออนุญาตรวมธุรกิจ

หากไม่ขออนุญาตจะต้อง
รับโทษปกครอง
ปรับไม่เกินร้อยละ 0.5
ของมูลค่าธุรกรรมในการรวมธุรกิจ

ทั้งนี้ ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ได้มี**ข้อยกเว้นไม่ใช้บังคับ**กับการกระทำของ

**ราชการส่วนกลาง
ราชการส่วนภูมิภาค
หรือราชการส่วนท้องถิ่น**

1

**รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน
หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ทั้งนี้
เฉพาะในส่วนที่ดำเนินการตาม
กฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี
ที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการ
รักษาความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์
สาธารณะ ผลประโยชน์ส่วนรวม
หรือจัดให้มีสาธารณูปโภค**

2

3

**กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์
หรือชุมนุมสหกรณ์ซึ่งมี
กฎหมายรับรอง และ
มีวัตถุประสงค์ดำเนินการ
ทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการ
ประกอบอาชีพของเกษตรกร**

4

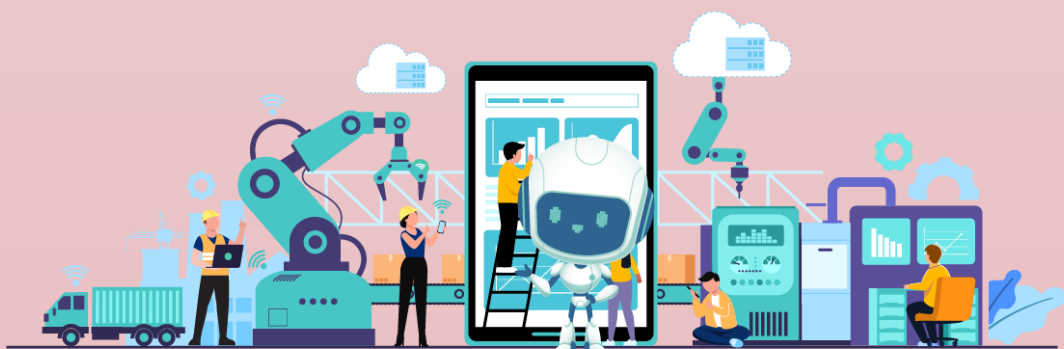
**ธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะ
กำกับดูแลในเรื่อง
การแข่งขันทางการค้า**

อย่างไรก็ตาม การที่ภาครัฐออกกฎหมาย ภาวะระเบียบ หรือมาตรการต่าง ๆ นั้น ก็เพื่อต้องการจัดระเบียบให้กับสังคม ทั้งยังช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐ ระงับข้อพิพาท ประสานผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม อีกทั้งช่วยพัฒนาให้สังคม หรือประเทศชาติก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป การกำหนดนโยบายการแข่งขันและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าก็เช่นเดียวกัน ภาครัฐกำหนดและตรากฎหมายออกมาเพื่อส่งเสริมให้ตลาดและระบบเศรษฐกิจมีการแข่งขันกัน รวมไปถึงต้องการจัดระเบียบ วางกฎกติกา และหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบการธุรกิจทำการค้าภายใต้กติกาเดียวกัน มีการปฏิบัติตามการค้าต่อกันอย่างเป็นธรรม เพื่อให้โอกาสทางเศรษฐกิจไม่กระจุกตัวอยู่กับผู้ประกอบการเพียงไม่กี่ราย และสร้างโอกาสการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการทุกระดับ ให้สามารถเข้าสู่ตลาดได้ ไม่มีการได้เปรียบเสียเปรียบจากกฎระเบียบ ข้อยกเว้นต่าง ๆ ของรัฐหรือจากนโยบายของรัฐ เกิดแรงจูงใจในการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ขึ้น การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์ จากการที่สามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีคุณภาพดีในราคาที่เหมาะสม และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

สุดท้ายแล้วการส่งเสริมให้การแข่งขันทางการค้าในประเทศมีความเสรีและเป็นธรรม ต้องมาจากทั้งนโยบายแข่งขันและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า นั่นคือ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อการแข่งขันทางการค้า โดยมีนโยบายที่สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันทางการค้าอย่างแท้จริงในทุกมิติ เพื่อเป็นแนวทางและหลักการในการดำเนินการของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลดังกล่าว เพราะจะส่งผลต่อการพัฒนากระเปาะที่นำมาใช้ในประเทศให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่ถือเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติสำหรับการดำเนินนโยบายแข่งขันให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลตั้งเป้าไว้ เพราะเมื่อทั้ง 2 ส่วนทำงานควบคู่กันได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เชื่อว่าการแข่งขันทางการค้าจะเสรีและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ทำให้ราคาสินค้าต่ำลง คุณภาพสินค้าสูงขึ้น ซึ่งผู้บริโภคคือผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการที่เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้นนั่นเอง...

ดูรอบนอก

“ นโยบายการแข่งขัน (Competition Policy) ”

นโยบายการแข่งขันทางการค้าที่มีประสิทธิภาพต้องยึดหลักการความเป็นกลางทางการแข่งขัน (Competitive Neutrality) และการสร้างโอกาสอย่างเท่าเทียมในตลาด (Level Playing Field) สำหรับทุกธุรกิจในตลาดนั้น ๆ ทั้งธุรกิจเอกชนและกิจการที่รัฐเป็นเจ้าของ และส่งเสริมการปฏิบัติทางการค้าอย่างเป็นธรรม เพื่อลดความบิดเบือนและส่งเสริมให้กลไกตลาดทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคมีทางเลือกสินค้าและบริการคุณภาพด้วยราคาที่เหมาะสมมากขึ้น แต่การดำเนินนโยบายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทยยังขาดความชัดเจน แม้ว่าจะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าเป็นเสาหลักหนึ่งมาตั้งแต่ปี 2542 แต่การจัดทำนโยบายสาธารณะเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม SMEs การค้าและการลงทุน ซึ่งเป็นอีกเสาหลักหนึ่งของนโยบายการแข่งขันมักไม่ได้คำนึงถึงความเป็นกลางทางการแข่งขันเท่าใดนัก และมักขาดการวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อกลไกตลาดและการแข่งขัน ตลอดจนผลประโยชน์ของผู้บริโภคในระยะยาว และยังไม่มีการออกแบบทางการส่งเสริมความเป็นกลางในการแข่งขันอื่น ๆ ที่ชัดเจนนอกเหนือจากการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ ของการแข่งขัน

บทบาทของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าในการสนับสนุนการจัดทำนโยบายสาธารณะ (Policy Advocacy) ให้อยู่บนหลักการความเป็นกลางทางการแข่งขันนั้น ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าโดยที่เจตนารมณ์และแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการแข่งขันภายใต้สองเสาหลักดังกล่าวต้องสอดคล้องกัน แต่ในเรื่องนี้ก็ยังมีความท้าทาย เช่น การออกแบบนโยบายและมาตรการของรัฐบาล เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจจากภาวะวิกฤตอาจจะมุ่งเป้าไปที่การขยายตัวในระยะสั้นเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงความบิดเบือนต่อกลไกตลาดที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลให้ธุรกิจบางส่วนเสียเปรียบจากมาตรการดังกล่าว เช่น ธุรกิจบางรายได้โอกาสครอบครองข้อมูลผู้บริโภคจำนวนมากจากการเข้าดำเนินการมาตรการของรัฐ จึงอาจได้เปรียบผู้ประกอบการอื่น ซึ่งหากขาดการวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อภูมิทัศน์การแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะยาวตั้งแต่ตอนออกแบบนโยบาย/ มาตรการก็อาจจะไม่มีการกำหนดกลยุทธ์การยุติการแทรกแซงของรัฐในจังหวะเวลาที่เหมาะสมหรือวิธีการที่เหมาะสม (Exit Strategies) หรือไม่ได้จัดการให้เงื่อนไขของการแข่งขันกลับมาเท่าเทียมกันเมื่อผ่านพ้นช่วงวิกฤต นอกจากนี้การดำเนินนโยบายสาธารณะผ่านทางรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน

ดร.พิทมา เรียววิศิษฏ์สกุล

กรรมการการแข่งขันทางการค้า

หรือกิจการอื่นที่รัฐเป็นเจ้าของก็อาจจะสร้างความได้เปรียบให้กับกิจการที่รัฐเป็นเจ้าของ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจของเอกชนและการแข่งขันในตลาด (กรณีที่มีเอกชนเป็นผู้เล่นในตลาดด้วยหรือควรจะมีโอกาสได้เข้าสู่ตลาด) ในขณะที่การดำเนินกิจการขององค์กรของรัฐอยู่ภายใต้กฎหมายการจัดตั้งเฉพาะ/ คำสั่ง/ หรือมติคณะรัฐมนตรี

และกิจการบางส่วนนับเป็น “การดำเนินการตามกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ ผลประโยชน์ส่วนรวม หรือจัดให้มีสาธารณูปโภค” จึงมีได้อยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า อย่างไรก็ตาม **ลักษณะพฤติกรรมทางการค้าขององค์กรของรัฐต่อผู้ประกอบการรายอื่นที่ไม่เป็นธรรมนั้นมีเส้นแบ่งเพียงบาง ๆ จากสิ่งที่เรียกว่า “สามารถทำได้ภายใต้กฎหมายเฉพาะหรือภายใต้กระเปาะมติคณะรัฐมนตรี”** แต่การมีกฎหมายเฉพาะ/ มติ/ หรือคำสั่งให้ “กระทำการ/ ดำเนินการ” ขาย/ ซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะนั้นอาจไม่ได้หมายถึงรวมถึง “การกำหนดลักษณะการปฏิบัติทางการค้าเฉพาะเจาะจงลงไปว่าเป็นเช่นไร” ที่สุ่มเสี่ยงว่าจะไม่เป็นธรรมต่อผู้ประกอบการรายอื่นได้

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมนโยบายการแข่งขันทางการค้าให้เกิดประสิทธิภาพนั้น คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า คณะกรรมการกำกับธุรกิจเฉพาะรายสาขา ผู้จัดทำนโยบายและรัฐบาล รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ จะต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันว่าการจัดทำนโยบายสาธารณะในสาขาต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้หลักการความเป็นกลางทางการแข่งขันมาประกอบการพิจารณา มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อการใช้บังคับของรัฐเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายสาธารณะต่อการแข่งขันและกลไกตลาด และมีการกำหนดข้อพิจารณาที่ใช้สร้างสมดุลระหว่างความเป็นกลางและการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้ากับผลประโยชน์ทางสังคม อีกทั้งเป้าหมายอื่น ๆ ของนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้ควรมีส่วนร่วมอย่างสำคัญของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ในกระบวนการจัดทำและการตัดสินใจเชิงนโยบาย

รอบรู้

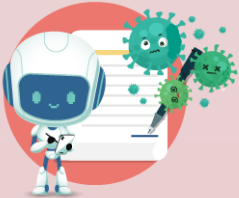
สนามแข่งขัน *ทางการค้า*

เมื่อวันที่ 27 - 30 กันยายน 2565 นายรัชชกษา แฉ่วฉาย กรรมการการแข่งขันทางการค้า และนายมนยศ วรรณะภูติ รองเลขาธิการ รักษาการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เข้าร่วมการประชุมผู้แทนระดับสูงด้านนโยบาย การแข่งขันแห่งเอเชียตะวันออก ครั้งที่ 17 (The 17th East Asia Top Level Officials' Meeting on Competition Policy: EATOP) และการประชุมกฎหมายและนโยบายการแข่งขันแห่งเอเชียตะวันออก ครั้งที่ 14 (The 14th East Asia Conference on Competition Law and Policy: EAC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในการออกกฎและการใช้นโยบาย การแข่งขันระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งส่งเสริมการออกกฎกติกา ในการกำกับพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความร่วมมือด้านการแข่งขันทางการค้าในภูมิภาคนี้ ซึ่งได้ร่วมเสวนา ในหัวข้อ “**นโยบายการแข่งขันและการบูรณาการภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออก**” ที่จัดขึ้น ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ โดยสามารถสรุปผลการประชุมได้ดังนี้

1 การประชุม EATOP

มีการหารือร่วมกันใน 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

รัฐบาลบางประเทศออกนโยบาย ที่อาจเป็นการจำกัดการแข่งขัน ในตลาด เนื่องจากภาวะวิกฤต เศรษฐกิจที่เกิดจากโรค COVID-19 และสงครามระหว่างประเทศ รัสเซียกับยูเครน

ข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความลับ และมีการบังคับใช้กฎหมาย การแข่งขันทางการค้าที่แตกต่างกัน ของหน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขัน ของแต่ละประเทศ

แนวทางการป้องกันคดีเกี่ยวกับการตกลงร่วมกัน และการอื้อประทุษ

รูปแบบในการติดตามการรวมธุรกิจ ในธุรกิจใหม่ที่เพิ่งเข้าสู่ตลาด

ข้อสรุปจากการประชุม

หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันควรมีมาตรการให้ติดตาม ศึกษา และวิจัยตลาด ที่มีผลทางเศรษฐกิจ ตลอดจนกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในช่วงที่เกิดภาวะวิกฤต และควรมีการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศ อาทิ บังคับใช้กฎหมายภายใต้ ASEAN Framework Agreement on Competition รวมทั้งมีการวางแนวทางบริหารจัดการคดีให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำแนวปฏิบัติ ในการรวมธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการและประชาชน รวมทั้งมีการวิเคราะห์ตลาด สร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์การควบรวมธุรกิจ และมุ่งติดตามการรวมธุรกิจ จากกรณีการซื้อธุรกิจของคู่แข่งเพื่อตัดโอกาสในอนาคต

2 การประชุม EAC

มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และมุมมองใน 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

ระเบียบและแนวคิดความยั่งยืน ที่อาจจำกัดการแข่งขันในตลาด และนโยบายการสนับสนุนพลังงานหมุนเวียนที่อาจละเมิดแนวคิดด้านความเป็นกลางทางการแข่งขันได้

ความเชื่อมโยงระหว่างกฎหมาย การแข่งขันทางการค้าและข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการสร้างอำนาจ ในการประกอบธุรกิจจากการขยายตัวของ Digital Platform

ข้อสรุปจากการประชุม

หน่วยงานของรัฐมักมีนโยบายอุดหนุนเศรษฐกิจสีเขียวที่มีต้นทุนสูง ซึ่งอาจทำให้ผู้ประกอบการรายใหญ่เกิดความได้เปรียบ ดังนั้น หน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันต้องเร่งสร้างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และออกแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนติดตามมิให้มีการใช้นวัตกรรมสีเขียว เป็นเงื่อนไขในการกำหนดคราคาร่วมกัน อีกทั้งควรนำข้อมูลส่วนบุคคลมาช่วย ส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า โดยการพัฒนาเครื่องมือหรือกลไกให้ผู้บริโภค มีอำนาจในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

ซึ่งการเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้นับเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันในเอเชียตะวันออกและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการแข่งขันทางการค้า ให้เกิดกลไกในการกำกับดูแล การแข่งขันข้ามพรมแดน และเพิ่มประสิทธิภาพในการออกนโยบาย และบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า ทั้งนี้ ในปี 2566 สำนักงาน กทค. ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพร่วมในการจัดการประชุมดังกล่าว ณ ประเทศไทย อีกด้วย

ที่ปรึกษา : นายมนยศ วรรณະภูติ
บรรณาธิการ : ว่าที่ร้อยเอกณัฐพล พิ้วประเสริฐ
กองบรรณาธิการ : นายธีรวัฒน์ ทิพย์รัตน์ ประธานคณะกรรมการ
นางสาวเกศดา สุทธิรัตน์ คณะทำงาน
นางสาวพรรัตน์ มุ้ยละมัย คณะทำงาน
นางสาวน้ำหวาน ศรีบุญเรือง เลขานุการคณะกรรมการ
นายปกรณันันท์ งามสันติวงศ์ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
จัดทำโดย : ฝ่ายเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วม
โทร 0 2199 5411 อีเมล advocacy@tcct.or.th

0 2199 5400

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (สำนักงาน ทคค.)
TRADE COMPETITION COMMISSION OF THAILAND (TCCT)
www.tcct.or.th | info@tcct.or.th

Website

Fanpage

Line Official

YouTube